

***Keskustan valtuustotyhmä – Laura Kolbe, puhe 31.1.20011
Helsingin kaupunginvaltuusto***

On vaikea ymmärtää päätöksenteon hitautta prosessissa, jonka lopputuloksen kaikki ymmärtävät: maat, valtiot ja kansakunnat tarvitsevat pääkaupungin, joka on samalla kertaa kansallisesti eheä ja kansainvälisesti kilpailukykyinen. Suuruus on tässä kohdin arvo sinänsä – koko ja arvovalta kulkevat ykköskaupungin kohdalla käsi kädessä. Siksi on vaikea ymmärtää pääkaupunkiseudun kuntien jakkailua asiassa ja halua pysyä itsenäisinä. Kaikista suomen kielen poliittisista käsitteistä *kunta* on kiehtonut mieltäni eniten. Lopputulos: Suomen olemassaolon keskeisin käsite on ”kunta”. Kaikki merkittävät poliittiset ilmaukset pitävät sisällään tämän sanan (yhteiskunta, suuriruhtinaskunta, kansakunta, eduskunta, ihmiskunta). Sen lisäksi ”kunta” leimaa suomalaista yhteisötunnetta (seurakunta, osakunta, kuppikunta, lautakunta). Kielitieteilijät arvelevat, että ”kunta” on vanha sana suomalais-ugrilaisissa kielessä. Kunta tarkoittaa toisiinsa yhteen liittyvien asioiden, ihmisten tai ilmiöiden joukkoa tai ryhmää.

Kunta ja yhteiskunta marssivat samaa tahtia Vantaa ja Helsingissä. Yhteiskunta on käytössä ikään kuin itsenäisenä aktiivisena toimijana puhuttaessa sen edusta tai tarpeista. Suomessa kansalaisuus kasvoi pitäjien paikallishallinnon tradition pohjalta. Monissa Euroopan maissa, muun muassa Ruotsissa, kansalaisuus (*medborgare*) viittaa sanana osallisuuteen kaupunki- ja porvarisverkostoissa tai siviili-aktiivisuuteen. Kun sanaa luotiin Suomessa, eivät kaupunkien ihmiset olleet mallina. Meillä kansalainen kuului kansakuntaan tai kansaan, mutta myös kuntaan. Siksi kunta on vahva arvo ja arvostusta osoittava käsite, joka edelleen muokkaa yhteisöllistä politiikkaa. Ehkä tässä on selitys sille, miksi meidän on niin vaikea luopua omasta kunnastamme.

Alueen houkuttelevuus on vaikea määritellä – vetovoimatekijät elävät jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Osaava työvoima tuo alueelle sitä hyödyntävää yritystoimintaa ja hyvät työpaikat vetävät puoleensa uusia osaajia ja yrittäjiä. Kaupunkitutkimuksessa korostuu kaupunkiympäristön merkitys alueiden menestymiselle: sitä edistävät palvelut, vireä kulttuuritoiminta, asuminen, liikenne ja fyysinen ympäristö. Me keskustassa korostamme on uudistuksessa tarvetta palvelujen turvaamiseen, ei kuntarajoja tai hallinnon itsetarkoitteellisuutta. Aukkaiden mielipide on tärkeä. Me teemme uudistuksia, jos ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia, ei virkamiehiä tai poliitikkoja varten. Rakenteiden lisäksi on syytä kiinnittää huomiota prosesseihin, joiden avulla asiat tehdään paremmin ja tehokkaammin. Se ei aina vaadi rahaa tai rajuja uudistuksia.

Olen eri yhteyksissä korostanut, että Helsingin kehittäminen ei ole vain helsinkiläisten asia, vaan pääkaupunki on koko Suomen asia. Pääkaupunkiseutu ei kilpaile, eikä sen tule kilpailla muun Suomen kanssa. Pääkaupunkiseudun kilpakumppaneita ovat tämän alueen, muun Euroopan ja maailman metropolit. Helsinki on käyntikortti maailmalle ja sen kansantaloudellinen merkitys maallemme on kiistaton. Tämä seutu on koko historiansa ajan tarvinnut muuta Suomea – se on ollut Helsingin kasvun perusta! Mutta myös koko Suomi hyötyy vahvasta ja kilpailukykyisestä pääkaupunkiseudusta.

Kun 2000-luvun alun historiaa kirjoitetaan, voidaan todeta että Vanhasen/Kivininimen hallitukset ovat käynnistäneet monia hankkeita pääkaupunkiseudun aseman turvaamiseksi kansainvälisessä kilpailussa. Helsingin seutu kansainvälisesti houkuttelevana liittyy sen kehitykseen yhtenä Euroopan innovatiivisimmista alueista. Kansainvälisten kilpailukykymittauksista huolimatta alueen kyky houkutella ulkomaisia investointeja ja yrityksiä ei ole täyttänyt odotuksia. Potentiaalia ei ole oikein osattu hyödyntää, vaikka selvä tahtotila muutokseen on olemassa ja hallituksen metropolipolitiikka on tuottanut erilaisia kärkihankkeita muun muassa työperäisen maahanmuuton edistämiseksi, maankäytön ja liikennetarkaisujen yhteen nivomiseksi sekä riittävän asunto- ja tonttitarjonnan turvaamiseksi. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute vaikeuttaa työvoiman saantia. Kohtuuhintainen asuntotarjonta tuo kansainvälistä kilpailuetua alueen yrityksille ja lisää kiinnostusta Helsinkiin esimerkiksi opiskelukaupunkina. Alueen kilpailukykyä toivon mukaan pian vahvistaa myös yliopistouudistus ja sen kärkihanke, Aalto-yliopisto.

Asumisen laatu on kilpailutekijä. Siihen kuuluvat riittävän tilavat asunnot ja turvallinen asuinympäristö. Meillä ongelmaksi on asuntojen määrällinen sääntely ja kysynnän ja tarjonnan epäsuhta - edullisia vuokra-asuntoja tuotetaan liian vähän. Liikenne on kallis pullonkaula: väylät ruuhkautuvat ja työmatkat ja asioiden hoitaminen venyvät. Tarvitaan ennakkoluulottomuutta, jotta saadaan esiin uusia keinoja ja malleja liikenteen kehittämiseen ja ohjaukseen. Helsinki ja Vantaa muodostavat yhdessä kiinnostavan kulttuurimaisemakokonaisuuden: Helsingin vahvat taidelaitokset ja omat kulttuuripalvelut yhdistyvät Vantaan, vanhan Helsingin pitäjän historialliseen kulttuurimaisemaan ja fyysisen ympäristöön; syntyisi rauhallisia asuinympäristöjä, vilkkaita keskustoja ja uudenlaista historiallista kerrostuneisuutta. Kestävä yhdyskuntarakenne ja puhdas luonto, urbaani hiljaisuus tulevat olemaan merkittävä kilpailuetu.

Suomen ja metropolialueen kilpailuetuna ovat osaava työvoima, turvallisuus ja yhteiskunnallinen vakaus. Sosiaalinen eheys ja vakaus ovat suomalaisen yhteiskunnan arvoja. Toistaiseksi tälläkin alueella on voitu keskittyä kasvun luomiseen eikä kalliisiin korjaaviin toimenpiteisiin. Haasteena Itämeren piirissä on, että talousalueen integroitumisen myötä kansainvälisen yritystoiminnan pääkonttorit löytyvät liian usein Tukholmasta tai Tallinnasta. Kipein konkreettisia toimia vaativa ongelma on asumisen kalleus. Helsinki yksin ei kykene täyttämään asumisen kustannusten ja laadun suhteen ihmisten odotuksia. Helsingin ja Vantaan kohdalla ydinkysymyksenä on: kuinka paljon me pystymme kaavoittamaan asuntotontteja ja tuottamaan vetovoimaista rakentamista. Kaupunkine pitää luoda pysyvä ja mittava tonttivaranto, joka hiljentää hintakierteen ja tarjoaa ihmisille kohtuuhintaisemman asumisen.

Kun nyt käsittelemme tätä mahdollista yhdistymissopimuksen valmistelua, on helppo kaivautua ”puolesta” ja ”vastaan” –asetelmiin. Meidän päättäjien on kyettävä katomaan tulevaisuuteen – kauan tulevaisuuteen. Myös 100 vuoden kuluttua on huolehdittava nuorten ja vanhusten, perheiden ja vammaisten, työttömien ja yksinäisten hyvästä elämästä ja hyvinvoinnista. On selvää, että yhdistymissopimuksen valmistelu ja mahdollinen yhdistyminen vie jonkin verran aikaa ja syö rahaa. Päämäärän on oltava selvä ja sen on ulotuttava kauas: on haettava edellytyksiä vakaalle ja kuntataloudelle, ja sen kestävyys puolestaan turvaa palvelutason kohtuullisilla kustannuksilla. Kuntatalouden perustaa ei aika muuta: se muodostuu kilpailukyisestä elinkeinoelämästä, joka tuo työpaikkoja ja yhteisötuloja ja pitää veropohjan vahvana. Siihen kuuluu tehokas palvelujärjestelmä, jossa resurssit kohdistetaan kokonaisvaikuttavuuden kannalta mahdollisimman hyvin. Nyt olemassa oleva tuottavuuden haaste edellyttää myös sitä, että koko palvelujärjestelmä on käytävä kriittisesti läpi. Se olisi nyt mahdollista yhdistämissopimuksen valmistelun yhteydessä.

Keskustan valtuustoryhmä Helsingissä on ollut sillä kannalla, että pitemmällä tähtäimellä on järkevää tavoitella pääkaupunkiseudun kuntien yhdistymistä. Kannatamme sitä, että käynnistetään selvitystyö, jossa ruoditaan Helsingin ja Vantaan yhdistämisen etuja ja haittoja. Myös seuraavan hallituksen ohjelmaan tulee kirjata selkeät linjat sille, miten pääkaupunkiseudulle luodaan hallintomalli, jossa yhdistyvät alueen kilpailukyky, dynamiikka, sosiaalinen tasapaino ja ilmastovaatimukset. On päätettävä, miten asiat täällä on järkevä järjestää. Asukkaille se mahdollistaa kaupunkien rajat ylittäviä palveluita, edullisempaa asumista ja toimivaa joukkoliikennettä.